Politisk kronik

UDLANDET

Januar 1974

1. – Pakistan nationaliserer med øjeblikkelig virkning samtlige banker med undtagelse af 8 udenlandske, der opererer i landet. Aktionærerne vil få kompensation i form af statsobligationer. Samtidig giver to andre dekreter regeringen bemyndigelse til at overtage ledelsen af salget af olieprodukter og handelsskibsfarten. Også her er udenlandske selskaber dog undtaget.

7. – Chefen for den nordirske provinsregering Brian Faulkner træder tilbage som leder af unionistpartiet (Ulster Unionist Party) efter at partirådet 4/1 med 427 stemmer mod 374 har forkastet Sunningdale-overenskomsten med forslaget om et al-irsk råd (se 9/12 73). I en erklæring samme dag giver den officielle unionistgruppe i den nordirske forsamling (se 1/7 73) Faulkner et tillidsvotum; et af gruppens 20 medlemmer går imod erklæringen, et andet medlem er fraværende. – 22. Harry West, tidligere landbrugsminister under Faulkner, vælges til leder af Ulster Unionist Party. – 26. Næsten 400 delegerede fra hele provinsen vedtager at forberede dannelsen af en partiorganisation, der identificerer sig med parlamentsgruppens politik. Foreløbig skal der oprettes grupper i alle provinsens 12 valgkredse. Det betones, at parlamentsgruppen efter sin egen opfattelse repræsenterer hovedlinien i unionismen, og at der ikke er tale om et udbryderparti.

7.–8. – Organisationen af olieproducerende lande (OPEC) vedtager at fastfryse priserne på råolie til 1/4.

8. – Ved en ny omdannelse af den britiske regering (se 2/12 73) oprettes et nyt energiministerium med den hidtidige forsvarsminister Lord Carrington (der også er formand for det konservative parti) som chef. Han afløses i forsvarsministeriet af Ian Gilmour, hidtil Minister of State i samme ministerium.

10. – Den amerikanske forsvarsmin. James Schlesinger oplyser, at et antal amerikanske landbaserede interkontinentale raketter nu bliver indstillet på sovjetiske raketbaser og andre militære mål og ikke som hidtil på byer og industrianlæg. Nyordningen skal give præsidenten flere valgmuligheder i en situation, hvor USA eller en af USA's allierede måtte være blevet udsat for et begrænset atomangreb, som ikke kunne retfærdiggøre, at USA straks udløste den totale atomkrig.

12. – Præsidenterne Habib Bourguiba, Tunesien, og Moammer Khadafi, Libyen, underskriver på øen Djerba en erklæring om sammenslutning af de to lande i en islamisk arabisk republik. Der skal 18/1 afholdes folkeafstemning i begge lande om sammenslutningen. I Cairo udtaler viceministerpræsident Abdel Kader Hatem, at den ægyptiske regering hilser og støtter alle samlingsbestræbelser mellem arabiske stater. – 14. Efter et møde i Algeriets revolutionsråd og ministerråd udsendes en erklæring, hvori beslutningen om sammenslutning af Tunesien og Libyen betegnes som et overilet og kunstigt forsøg, der ikke fremmer dannelsen af

et Stor-Maghreb. Marokkos informationsminister udtaler, at Marokko er gået stærkt ind for sammenslutning af Maghreb-staterne, men det er en proces, der kræver moden overvejelse og forsigtig handling. Bourguiba afskediger sin udenrigsminister Maimoudi og tre andre ministre og udnævner Habib al-Chatti til udenrigsminister. – 15. Tunesiens ministerpræsident Hedi Nouira meddeler, at den bebudede folkeafstemning må udsættes, da den forudsætter en forfatningsændring. I mellemtiden vil den tunesiske regering forhandle med den libyske regering om enkeltheder og tidspunkt for sammenslutningen. – 16. Udenrigsminister Habib al-Chatti udtaler til pressen, at en union mellem Tunesien og Libyen bør tilstræbes, men kun kan fuldbyrdes, når de to andre Maghreb-stater (Algeriet og Marokko) giver deres tilslutning. Fusionsoverenskomsten er mere en principerklæring end et handlingsprogram. – 28. Habib al-Chatti ankommer til Algier for at forhandle med den algierske regering. Han udtaler om overenskomsten med Libyen, at sammenslutningen vil ske inden for rammen af det arabiske Maghreb under stadige konsultationer med Algeriet og Marokko.

15. – Den 65-årige general Ernesto Geisel, søn af en tysk immigrant, vælges til Brasiliens præsident som repræsentant for regeringspartiet Alianca Renovadora Nacional (ARENA), samtidig vælges den 68-årige general Adalberto Pereira dos Santos til vicepræsident. Valget foregår i en valgmandsforsamling bestående af 66 senatorer, 310 deputerede og 127 delegerede fra delstaternes lovgivende forsamlinger, og Geisel får 400 af de 503 stemmer. Hans eneste modkandidat er Ulisses Guimaraes fra det eneste tilladte oppositionsparti, Movimento Democratico Brasileiro (MDB). Geisel har erklæret, at han vil følge den samme politik som hans forgængere siden kuppet i 1964 og fremhævet, at han vil opretholde den indre sikkerhed som forudsætning for landets sociale, økonomiske og politiske udvikling. Præsidentskiftet finder sted 15/3, da præsident Garrastazu Medicis embedsperiode udløber.

18. – Egyptens og Israels generalstabschefer Mohammed Abdel Ghani Gamasi og David Elazar underskriver i FN-teltet ved 101 km stenen på vejen fra Cairo til Suez en overenskomst som troppeadskillelse (se 18/12 73) efter at udenrigsm. Henry Kissinger i en uges tid skiftevis har forhandlet med ministerpræsident Golda Meïr i Jerusalem og præsident Sadat i Aswan og opnået enighed mellem parterne. Ifl. overenskomsten skal Israel rømme de erobrede områder vest for Suezkanalen, egypterne skal holde hele kanalens østbred besat, og mellem de egyptiske tropper og de israelske tropper længere mod øst oprettes en stødpudezone, som besættes af FN-fredsstyrken, ca. 7.000 mand. Samtidig er det bestemt, at såvel de egyptiske styrker øst for kanalen som de israelske styrker vest for Mitta og Giddi passene ikke må overstige 7–8.000 mand med 30–40 tanks. Det bestemmes ligeledes, at der ikke må findes tunge våben i et område, der strækker sig fra nogle miles vest for kanalen til den egyptiske linie øst for kanalen og tilsvarende i området mellem den israelske linie til nogle miles øst for passene. Troppeadskillelsen skal være påbegyndt senest 7 dage efter underskrivelsen af overenskomsten og tilendebragt senest 40 dage efter påbegyndelsen.

Den belgiske koalitionsregering under socialisten Edmond Leburton (se 26/1 73) demissionerer. Den umiddelbare anl. er Irans meddelelse om, at det trækker sig ud af planen om i samarbejde med den belgiske regering at oprette et olieraffinaderi ved Liege, en plan som har mødt modstand hos socialisternes regeringspartnere, det sociale kristelige parti og de liberale. Kong Baudouin anmoder vicepremiermin. Leo Tindemans, der er leder af Det sociale kristelige partis flamske fløj, om at danne ny regering, men Tindemanns meddeler 29/1, at forsøget er mislykkedes, og 30/1 opløses parlamentet, og der udskrives nyvalg til 10/3. Imens fortsætter Leburtons regering som forretningsministerium.

19. – Den franske regering beslutter at Banque de France's interventioner på valutamarkedet skal ophøre for et tidsrum af 6 mdr., således at franc'en også gøres flydende over for de resterende lande i EEC-valutasamarbejdet: Vesttyskland, Holland, Belgien, Luxembourg og Danmark.

20. – Kina udviser 5 medlemmer af den russiske ambassade, som beskyldes for spionage. Samtidig anklager Kina ambassaden for gennem længere tid at have stjålet hemmelige dokumenter og organiseret kontrarevolutionære grupper i Kina. Sovjetunionen svarer med at udvise en kinesisk diplomat og en stærk protestnote.

Sydvietnams nationalforsamling vedtager en forfatningsændring, der gør det muligt for præsident Nguyen Van Thieu at lade sig opstille som kandidat for en tredie valgperiode ved præsidentvalget næste år.

21. – Efter et sammenstød mellem den trotzkyistiske Ejercito Revolucionario del Pueblo (ERP) og hæren meddeler præsident Peron i en radio- og TV-tale, at der vil blive truffet alle nødvendige foranstaltninger for at bekæmpe den terroristiske virksomhed, og han truer med at træde tilbage, hvis det argentinske folk ikke støtter ham. 25/1 vedtager parlamentet med 128 stemmer mod 62 en straffelovsændring, hvorefter der bl. a. indføres dødsstraf for enhver, der efter aftale med andre personer dræber et menneske.

25. – Den månedlange regeringskrise i Tyrkiet (se 4/12 73) ender med, at der dannes en koalitionsregering af Det republikanske Folkeparti (soc.dem.) med 185 mandater og det i 1972 stiftede højreorienterede Nationale Redningsparti, der ved valget 14/10 73 fik 49 mandater i nationalforsamlingen. Lederen af Folkepartiet Bulent Ecevit bliver regeringens chef, og formanden for Redningspartiet Necmettin Erbakan bliver viceministerpræsident. Forinden har de to partiledere underskrevet en protokol med 109 punkter, som skal danne grundlaget for regeringens politik. Ifl. protokollen skal alle begrænsninger af menings-, tros- og ytringsfriheden ophæves, og ved en alm. amnesti vil medlemmerne af det tidligere Demokratiske Parti få deres fulde borgerrettigheder tilbage, som blev frataget dem, da hæren i 1960 styrtede den demokratiske regering. Om udenrigspolitikken siges det, at den forbliver uændret, men det anses for nødvendigt, at de amerikanske baser og militære installationer i landet bliver stillet under den tyrkiske stats opsyn.

27. – General George Grivas, lederen af den græsk-cypriotiske bevægelse for enosis, forening med Grækenland, afgår ved døden i en alder af 75 år. Over 100 tilhængere af Grivas løslades 28/1 ved en amnesti givet af præsident Makarios. Amnestien omfatter også alle, der eftersøges af politiet, under forudsætning af at de inden 5 dage har overgivet sig med deres våben (se 2/8 73).

Februar 1974

5. – Efter at de britiske kulminearbejdere i 3 mdr. har nægtet at udføre overarbejde og dermed forværret energikrisen, således at der fra beg. af 1974 er indført 3 dages arbejdsuge, beslutter minearbejderforbundet (NUM) at iværksætte strejke fra og med 10/2. Forinden har ca. 70 pct. af de 270.000 medlemmer af NUM stemt for at bemyndige NUM's ledelse til at erklære strejke. – 7. Premiermin. Heath meddeler, at underhuset vil blive opløst og nyvalg afholdt 28/2, idet man ønsker at give vælgerne lejlighed til at styrke regeringen og sætte den i stand til at løse konflikten i kulminerne og bekæmpe inflationen. Han hævder, at strejken har et politisk præg, at vælgerne må afgøre, om det er parlamentet eller fagforeningerne der skal regere landet. (Ved opløsningen har regeringen et flertal over alle de andre partier tilsammen på 16, idet partistillingen er: Konservative 322, Labour 287, liberale 11, skotske nationalister 2, Demokratisk Labour 1, forskellige nordirske partier 5. Desuden er en plads ubesat efter den kons. Sir Gerald Nabarros død). – Heath meddeler, at han har opfordret NUM's præsident Jo-

seph Gormley til at suspendere strejken under valgkampen, og indenrigsmin. Robert Carr oplyser, at undtagelsestilstanden, der blev indført 13/11 73 p. g. a. energikrisen, og som gentagne gange er blevet forlænget med en måned ad gangen, vil blive forlænget med yderligere en måned til efter valget. – 8. NUM's ledelse afviser med 20 stemmer mod 6 at udsætte strejkens ikrafttræden. – 18. Ved anmeldelsesfristens udløb er der opstillet i alt 2.134 kandidater – det hidtil største antal kandidater ved et underhusvalg var 1.868 (1950). Labour opstiller i 623 valgkredse, de konservative i 622 og de liberale i 517 – det største antal siden 1929. De skotske nationalister opstiller i samtlige skotske kredse med undtagelse af Orkney og Shetland, hvor den tidligere leder af det liberale parti Joseph Grimond er valgt, og de walisiske nationalister (Plaid Cymru) opstiller i alle kredse i Wales. Højrepartiet Den nationale Front har 54 og kommunisterne 44 kandidater. I Nordirland er kandidatopstillingen præget af den vidtgående splittelse blandt Ulsterunionisterne (se 7/1). Modstanderne af samarbejdet mellem protestanter og katolikker i den nye provinsregering og af det al-irske råd har ved kandidatopstillingen undgået indbyrdes konkurrence, derimod opstiller Det soc. dem. arbejderparti (SDLP) i alle 12 nordiske kredse, Faulkners tilhængere i 7 og Alliance-partiet i 3 kredse. – 23. Den kons. enegænger, immigrations- og EEC-modstander Enoch Powell, der 7/2 meddelte, at han som protest mod udskrivningen af valg nedlagde sin kandidatur, anbefaler kons. EEC-modstandere at stemme på Labours kandidat i sin egen valgkreds.

11.–13. – Efter indbydelse af præsident Nixon afholdes en konference i Washington med deltagelse af de vigtigste olieforbrugende lande, nemlig de 9 EEC-lande, Norge, Canada og Japan. Desuden er EEC som organisation repræsenteret ved den vesttyske udenrigsmin. Walter Scheel (Vesttyskland har formandskabet i EEC i dette halvår) og ved Kommissionens præsident François Xavier Ortoli. De deltagende lande er repræeenteret ved deres udenrigsministre og andre ministre. Præs. Nixons indbydelse følger efter udenrigsmin. Kissingers forslag 12/12 73 om oprettelsen af en »handlingsgruppe« af de olieforbrugende lande. Med undtagelse af Frankrig, repræsenteret ved udenrigsmin. Michel Jobert, enes de deltagende om at nedsætte en koordinerende gruppe af høje embedsmænd og at forberede en konference sammen med de olieproducerende lande.

26. – Tropper under ledelse af yngre officerer overtager Asmara, hovedstaden i Eritrea og Ethiopiens næststørste by, for at gennemtvinge krav om højere løn og andre forbedringer. Urolighederne breder sig til Addis Abeba, regeringen under ministerpræsident Aklilou Habre Wold demissionerer, og den 81-årige kejser Haile Selassie udnævner 28/2 Endalakatchew Makonnen til ny ministerpræsident. Radio Ethiopien giver meddelelse om en lønforhøjelse på 12 pct. ud over en forhøjelse på 25 pct. for nogle dage siden. Rapporter tyder imidlertid på, at revolten har et videre sigte, og at man ønsker gennemført sociale reformer i det hele taget.

27. – Den ny svenske riksdag vedtager med 321 stemmer mod 19 (18 vpk og 1 moderat) medens 2 moderate undlader at stemme, den hvilende regeringsform, der træder i kraft 1/1 1975. Vigtige dele af den samlede forfatningsreform er dog allerede trådt i kraft, således etkammersystemet. Ved forfatningsændringen mister kongen al politisk magt, men beholder sin stilling som symbol for riget og sine repræsentative opgaver.

Premiermin. Pierre Messmer indgiver den franske regerings (se 2/4 73) afskedsbegæring til præs. Pompidou, der udtaler sin påskønnelse af regeringens arbejde, men erklærer, at det er nødvendigt at styrke sammenholdet og solidariteten og koncentrere kræfterne i regeringen. Han anmoder Messmer om at danne ny regering.

Udenrigsmin. Kissinger ankommer til Jerusalem fra Damaskus med en liste over israelere i syrisk fangenskab (se 18/12 73).

Ministerpræsident Golda Meïr erklærer, at Israel er rede til at støtte Kissingers bestræbelser for en adskillelse af de israelske og syriske styrker på Golan-fronten.

28. – Skønt de konservative ved det britiske parlamentsvalg får godt 1/4 million flere stemmer end Labour, mister de flertallet i underhuset, og Labour bliver det største parti, men opnår ikke flertal, idet det kun besætter 301 af i alt 635 (hidtil 630) pladser. Valgets hovedtal er: Labour opnår med 11,66 m stemmer 37.2 (1970: 43.0) pct. af de afgivne stemmer og får 301 (1970 : 287) mandater, for de konservatives vedkommende er tallene 11.93m stemmer, 38.1 (46.4) pct. og 296 (330, heraf 8 Ulster unionister) mandater, og for de liberale 6.06m stemmer, 19.3 (7.4) pct. og 14 (6) mandater. Endvidere får »Andre« 1.70m stemmer, 5.4 (3.2) pct. og 24 (9) mandater. Stemmeprocenten er 78.7 mod 72 i 1970.

I gruppen »Andre« indgår Underhusets formand (Speaker) Selwyn Lloyd, 7 (1970 : 1) skotske nationalister, 2 (0) walisiske nationalister (Plaid Cymru), 1 demokratisk Labour (Dick Taverne), i uafh. Labour samt 11 anti-Faulkner Ulster unionister, bl. a. Harry West (se 7/1), Ian Paisley (demokratisk unionist) og William Craig (Vanguard unionist). Den 12. repræsentant i Westminster for Nordirland er Gerald Fitt, SDLP (katolikker).

Da parlamentsvalget foregår ved flertalsvalg i enmandskredse bliver valgets egentlige sejrherre, de liberale, trods 4m flere stemmer end i 1970 og næsten 1/5 af samtlige afgivne stemmer, kun svagt repræsenteret i det nye underhus. I gnst. er prisen for et liberalt mandat langt over 400.000 stemmer. Et bemærkelsesværdigt træk ved valget er de skotske og walisiske nationalisters fremgang, og at 11 af de 12 nordirske parlamentsmedlemmer er modstandere af nyordningen i Ulster.

Den italienske skatkammerminister Ugo La Malfa, der som partisekretær er leder af det lille republikanske parti (PRI) træder ud af Mariano Rumors koalitionsregering (se 8/7 73) p. g. a. en strid med den socialistiske budgetminister Antonio Giolitti om betingelserne for et lån fra IMF.

Marts 1974

1. – Premiermin. Heath orienterer Dronningen om den politiske situation efter valget 28/2. Labours skyggekabinet udsender en erklæring hvori det hedder, at partiet er rede til at danne regering og forelægge sit program for parlamentet. De liberales leder Jeremy Thorpe protesterer stærkt mod et valgsystem, som giver et parti med 6m stemmer kun 14 repræsentanter i underhuset. – 2. Premiermin. Heath indleder samtaler med Jeremy Thorpe, men den liberale parlamentsgruppe forkaster 4/3 et tilbud fra Heath om en koalition af det konservative og det liberale parti og anbefaler en national samlingsregering bestående af medlemmer af alle partier og forpligtet til at gennemføre et begrænset program og for en aftalt periode. Heath indgiver derefter regeringens afskedsbegæring til Dronningen, der tilkalder Harold Wilson og anmoder ham om at danne regering, og 5/3 har han udpeget 20 kabinetsministere: Premiermin. Harold Wilson, Lord President of the Council (fmd. for gehejmerådet) og leder af underhuset Edward Short, der også er viceformand for Labours parlamentsgruppe, statssekretær for udenrigske og Commonwealth-anliggender James Callaghan, lordkansler Sir Elwyn Jones, statssekretær for indenrigsanliggender Roy Jenkins, finansmin. (skatkammerkansler) Denis Healey, statssekr. for beskæftigelse Michael Foot, statssekr. for energi Eric Varley, statssekr. for social sikkerhed Barbara Castle, statssekr. for industri Anthony Wedgwood Benn, statssekr. for miljøspørgsmål Anthony Crosland, statssekr. for Skotland William Ross, kansler for hertugdømmet Lancaster Harold Lever, en økonomisk og finansiel ekspert, der vil få sæde i de fleste vigtige kabinetsudvalg, statssekr. for handel Peter Shore, statssekr. for priser og forbrugerbeskyttelse Shirley Williams, min. for landbrug og fiskeri Frederick Peart, statssekr. for forsvaret Roy Mason, statssekr for

Nordirland Merlyn Rees, statssekr. for Wales John Morris og statssekr. for undervisning og videnskab Reginald Prentice. Hertil kommer 7/3 Lord Shepherd, der bliver Lord Privy Seal og leder af overhuset. Af ministre uden for kabinettet kan nævnes Roy Hattersley, tidligere en af de mest aktive »europæere«, der som statsminister i udenrigsministeriet skal beskæftige sig med europæiske anliggender, endvidere bliver Lord Balogh, der 1964–70 var Wilsons økonomiske rådgiver, statsminister i miljøministeriet. Samtlige kabinetsministre med undtagelse af Michael Foot har større eller mindre erfaring fra tidligere ministerposter.

Pierre Messmer (se 27/2) danner ny fransk regering, ligesom den foregående bestående af repræsentanter for gaullisterne (UDR), uafh. republikanere (RI) og Centrumsunionen (UC). Tre af medlemmerne i den nye regering, bl. a. udenrigsmin. Michel Jobert og min. for post og telekommunikation Jean Royer (hidtil handelsmin.) mod 4 i den gamle tilhører ikke noget politisk parti eller nogen parlamentsgruppe. Antallet af ministre og statssekretærer er hhv 16 og 13 mod hidtil 23 og 15. I modsætning til hvad der hidtil har været tilfældet, får statssekretærerne ikke adgang til at deltage i kabinetsmøderne. Tre af ministrene – justitsmin. Taittinger (UDR) finansmin. Giscard d'Estaing (RI) og Olivier Guichard (UDR) – har titlen statsminister. Ved omdannelsen glider 5 ministre og 4 statssekretærer ud af regeringen, for ministrenes vedk. Robert Poujade (miljøbeskyttelse), Maurice Druon (kultur), Jean Charbonnel (industriel og videnskabelig udvikling), Philippe Malaud (den civile administration) og Bernard Stasi (de oversøiske departementer og territorier). I øvrigt fortsætter de hidtidige ministre, nogle i nye ministerier eller med ændret ressort som følge af begrænsningen af antallet af ministre. Min. for regional planlægning Guichard overtager således tillige transportministeriet fra Yves Guéna (UDR) der bliver min. for industri, håndværk og handel, landbrugsmin. Jacques Chirac (UDR) bytter gårde med indenrigsmin. Raymond Marcellin (RI), Alain Peyrefitte (UDR) bliver kulturminister efter Druon og miljømin. efter Poujade. Hubert Germain (UDR), hidtil min. for post og telekommunikation, bliver min. for forholdet til parlamentet.

Det republikanske parti (PRI) stiller sig solidarisk med Ugo La Malfa (se 28/2) og samtlige republikanske medlemmer af Mariano Rumors regering demissionerer – 2. Rumor indgiver regeringens afskedsbegæring til præsident Leone. – 6. Efter rådslagning med partilederne opfordrer Leone Rumor til på ny at danne regering. – 15. I Rumors nye regering, der er en koalition af Kristelige demokrater (Democrazia Cristiana, DC), Socialister (PSI) og Socialdemokrater (PSDI) har finansmin. Emilio Colombo (DC) overtaget La Malfas post som skatkammerminister, medens forsvarsmin. Mario Tanassi (PSDI) er finansminister og Giulio Andreotti (DC) forsvarsminister. I øvrigt er regeringen stort set identisk med den foregående. 23/3 giver deputeretkammeret den et tillidsvotum med 343 stemmer mod 231.

Studenter i Addis Abeba demonstrerer uden for den nye ethiopiske ministerpræsident Makonnens kontor (se 26/2). – 3. Fra Asmara meddeles, at forholdene igen er normale, efter at kejser Haile Selassie har givet tilsagn om, at de revolterende soldaters krav vil blive imødekommet. – 5. Haile Selassie meddeler, at han vil give afkald på sin næsten enevældige magt. Der vil blive indkaldt en forfatningskonference med den opgave at revidere forfatningen af 1955, og der gives konferencen en frist på 6 mdr. til at fuldføre arbejdet. Fagforeningernes sammenslutning varsler generalstrejke fra 7/3, hvis 16 vidtgående krav ikke er opfyldt forinden. Arbejdet genoptages 11/3 efter forhandlinger mellem regeringen og fagforeningerne, der erklærer sig tilfredse med resultatet.

3. – Ved delstatsvalget i Hamburg går socialdemokraterne stærkt tilbage og mister det absolutte flertal i Bürgerschaft (der svarer til landdagen i de andre Länder). SPD får 44.9 (1970 : 55.3) pct. af de afgivne

stemmer og 56 (70) mandater, CDU 40.6 (32.8) pct. og 51 (41) mandater og FDP 10.9 (7.1) pct. og 13 (9) mandater. Tendensen er den samme ved de kommunale valg i Rheinland-Pfalz (17/3) og i Schleswig-Holstein (24/3).

5. – Ministerpræsident Marcello Caetano udtaler i den portugisiske nationalforsamling, at regeringen vil forsvare Portugals oversøiske besiddelser mod alle angreb; den er dog rede til at diskutere en fremskyndelse af politiske løsninger. – 14. Regeringen afskediger generalstabschefen Francisco da Costa Gomes og hans stedfortræder, general Antonio de Spinola, der har været øverstkommanderende for de portugisiske styrker i Guinea-Bissau, og som i en bog, der udkom 22/2, kritiserer Portugals Afrikapolitik. Han hævder, at kolonikrigen ikke kan vindes militært, og foreslår, at Portugal giver de tre kolonier (Mozambique, Angola og Guinea-Bissau) indre selvstyre i en portugisisk forbundsstat. For at afværge eventuelle reaktioner på afskedigelsen blandt Spinolas tilhængere inden for hæren indføres forebyggende alarmtilstand, dvs. soldaterne må ikke forlade kasernerne. – 16. Der posteres militær ved indfaldsvejene til Lissabon for at hindre bebudede forsøg af militære enheder uden for Lissabon i at marchere ind i hovedstaden. Et sådant forsøg fra Caldas de Rainha, 70 km nord for Lissabon, standses undervejs. Regeringen meddeler, at situationen er under kontrol.

6. – Den britiske minearbejderstrejke (se 5/2) bilægges efter at den nye Labour-regering har besluttet at gøre en undtagelse fra bestemmelserne om lønforhøjelser i henh. til inflationsbekæmpelsesplanens fase 3. Den nye min. for beskæftigelse Michael Foot bemyndiger parterne – National Coal Board (NCB) og National Union of Mineworkers (NUM) til at forhandle frit, og der opnås enighed om en lønforhøjelse på 29 pct., svarende til 99–113 mill. pund om året mod 44 mill. pund efter NCB's maksimale tilbud under hensyn til fase 3. Arbejdet i kulminerne genoptages 11/3, og samme dag ophæves undtagelsestilstanden i anl. af energikrisen og dermed 3 dages arbejdsugen.

10. – Valget i Belgien (se 18/1) medfører ikke større ændringer. Mest bemærkelsesværdigt er måske, at »sprog«partierne med deres krav om vidtgående uafhængighed for Flandern og Vallonien stagnerer eller går tilbage efter en halv snes års fremgang. Det nye andetkammer får flg. sammensætning: Det sociale kristelige parti (PSC) 71 (1971 : 67), Belgiens socialistiske parti (PSB) 60 (61), Partiet for frihed og fremskridt (PLP) – de liberale – 34 (34), Det kommunistiske parti 4 (5). Af »sprog«partierne får Den demokratiske front af fransktalende i Bruxelles (Front Démocratique des Bruxellois Francophones, FDF 21 (24) og den flamske Volksunie 22 (21) mandater.

11. – Fhv. premiermin. Edward Heath danner skyggekabinet, hvor den fhv. indenrigsmin. Robert Carr assisteret af Maurice Macmillan overtager finanser og økonomi, idet fhv. finansmin. Anthony Barber har meddelt, at han ikke ønsker genopstilling ved næste underhusvalg. Ligesom fhv. lordkandler Lord Hailsham og fhv. socialmin. Sir Keith Joseph bliver Barber medl. af skyggekabinettet uden særligt fagområde. 22/3 meddeler Sir Alec Douglas-Home, at han også går ud af politik ved næste valg.

24. – Fra Uganda meldes om et mislykket kupforsøg. Under flere timers skyderier i hovedstaden Kampala er der et antal døde og sårede. Ifl. præsident Idi Amin opstår skyderiet p. g. a. forvirring fremkaldt af et falsk rygte om, at Kampala bliver invaderet. Udsprederen af rygtet der siges at have skudt sig selv, identificeres som hærens tidligere stabschef Charles Arube, der netop var vendt hjem fra et træningsophold i Sovjetunionen. Iagttagere i Østafrika mener, at der kan være tale om racestridigheder i hæren mellem Kakwa-stammen, som præs. Amin selv tilhører, og Lugbara-stammen, der trods udrensninger endnu er ret stærkt repræsenteret i hæren. I denne forbindelse nævnes at Lugbara-officeren Michael Ondon-

ga, en fhv. udenrigsminister, tidligere i marts blev fundet død i Nilen. – 25. Fra Nairobi meddeles, at der foretages nye udrensninger i hæren, og at »kupforsøget« i virkeligheden var en udrensning startet af Amin. – 29. Præs. Amin der allerede er øverstkommanderende for Ugandas væbnede styrker, overtager også posten som hærens generalstabschef.

DANMARK

Januar 1974

1. – Nationalbanken har efter anmodning af handelsministeriet skærpet reglerne om erhvervsvirksomheders optagelse af finanslån i udlandet (se 20/12 73).

4. – Tre kons. MF'er, H. C. Toft, Hans Toft og Palle Simonsen opfordrer i et gruppemøde Ninn-Hansen og Haunstrup Clemmensen til af hensyn til partiet at nedlægge hvervet som hhv. fmd. for folketingsgruppen og partiformand. Ninn-Hansen erklærer sig parat til at efterkomme opfordringen, hvis Haunstrup Clemmensen gør det samme, H. C. forbeholder sig sin stilling. På et hovedbestyrelsesmøde på partiets kursusejendom Rolighed i Vedbæk 4.–5./1 er der bred enighed om en markant konservativ politisk linie, og Haunstrup Clemmensen tilkendegiver, at han nu kan gå ind for Ninn-Hansen som gruppeleder, medens han ved N.-H.'s valg sammen med Per Bendix og Hagen Hagensen havde undladt at stemme.

ELSAM oplyser, at det første danske atomkraftværk kan være færdigt i 1980, hvis der begyndes nu. Det kan bygges for 2 mia kr. og bliver på 900 megawatt. Anlæg af atomkraftværker skal godkendes af undervisningsministeren efter behandling i atomenergikommissionen.

5. – På RV's nytårsstævne på Nyborg Strand opfordrer fhv. statsmin. Baunsgaard Socialdemokratiet til sammen med RV at drøfte mulighederne for en boligpolitik, som kan samle et flertal i fkt., og får tilslutning fra Socialdemokratiets næstformand og politiske ordfører Kjeld Olesen.

6. – Formanden for De samvirkende sjællandske Landboforeninger, forpagter Arne Pilegaard Larsen afløser finansmin. Anders Andersen som Landbrugsrådets præsident.

7. – Hovedbestyrelsen for de kons. vælgerforeninger i Odense vedtager en erklæring, hvori det understreges, at Odensekredsene har fuld tillid til Ninn-Hansen som deres repræsentant i fkt.

8. – Statsmin. Hartling fremsætter i folketingets første møde efter juleferien en udtalelse om regeringens politik og gør herunder rede for en kriseplan, hvis hovedpunkter er: 1) der indføres med virkning fra 2/1 og udløb 28/2 et prisstop, så indenlandsk bestemte prisstigninger kan begrænses, 2) de 3 dyrtidsportioner, der ventes udløst af reguleringspristallet for januar, erstattes for de 12 mdr. frem til marts-april 75 af et skattefrit beløb på 1.000 kr., ens for alle lønmodtagere. Beløbet udbetales sammen med lønnen og refunderes arbejdsgiveren af statskassen i forbindelse med indbetalingen af indeholdt kildeskat, 3) stigningen i statsudgifterne reduceres med knap 3 mia kr. på finansloven for 74–75.

Handelsmin. Nyboe Andersen fremsætter lovforslag om prisstop (se ovenfor). I de to mdr., prisstoppet skal være i kraft, skal som hovedregel kun prisstigninger på rå- og hjælpestoffer kunne indregnes i priserne. Prisstoppet gælder også for transport- og tjenesteydelser og omfatter off. virksomheder bortset fra de tilfælde, hvor takster er fastsat ved lov eller iht. lov skal godkendes af finansudvalget.

Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. om ophævelse med virkn. fra 1/10 af lov om en særlig afgift ved overdragelse af fast ejendom (se 14/9 72) og forsl. om ændr. af udskrivningsloven og 1. om særl. indkomstskat. Forslaget går ud på, at den skattefri formuegrænse forhøjes til 450.000

kr. fra og med indkomståret 73, samtidig med at de nye ejendomsværdier iht. 15. alm. vurdering for første gang finder anvendelse ved opgørelsen af den skattepligtige formue, medens den nuværende skattesats på 9 pro mille bibeholdes (se 30/11 73).

Indenrigsmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af 1. om udskrivning af skat til amtskommunen, hvorefter overgrænsen for den amtskommunale grundskyldspromille nedsættes fra 20 til 15. Herved begrænses stigningen i provenuet som følge af den 15. alm. vurdering til ca. 163 mdr. i 74–75. Lovforslaget forkastes ved 3. beh. 8/3 med 98 stemmer mod 59.

Erhard Jakobsen (CD) fremsætter forsl. om ændr. af ligningsloven. Herefter forhøjes standardfradraget på ejendomsskemaet fra max. 2.000 til max. 5.000 kr., overskud af fast ejendom skal ikke beskattes, og ejere af ejerlejligheder skal behandles på samme måde som ejere af enfamilieshuse. 1. beh. 11/1.

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om tilbageføring af arbejdsformidlingen til fagbevægelsen (1. beh. 1/2) og lovforsl. om en særlig ydelse til folke-, invalide- og enkepensionister. For at imødegå virkningerne af de stigende oliepriser foreslås en engangsydelse svarende til pensionernes grundbeløb til pensionister med en skattepligtig indtægt under 30.000 kr. 1. beh. 25/1.

FP fremsætter lovforsl. om ændret tidsregning (»sommertid«), (1. beh. 8/2), om ophævelse af lov om Danmarks Statistik (1. beh. 24/1) og om ændr. af 1. om landbrugsejendomme (Ophævelse af bopælspligt m. m.) (1. beh. 6/2). Endvidere forsl. til lov om begrænsning af skattesagernes antal ved en bestemmelse om, at skattemyndighederne skal være afskåret fra at rejse skattekrav på under 40.000 kr. hvis ændringer af skatteansættelsen ikke er iværksat inden 8/11 i året efter indkomståret, forsl. til 1. om afskaffelse af den personlige skat til stat og kommune fra 1/1 79 og forsl. om ændr. af 1. om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat), hvorefter personfradraget gradvis forhøjes fra 60.000 kr. i 1975 til 125.000 kr. i 1978, og den skat, som opkræves af den indkomst, der ligger ud over personfradraget, højst skal kunne udgøre 50 pct. 1. beh. af de tre sidstnævnte lovforslag 23/1.

9. – 1. beh. af prisstopforslaget (se 8/1) former sig som en debat om regeringens kriseplan i det hele taget og især det bebudede forslag om ændret udbetaling af 3 dyrtidsportioner. Også regeringsdannelsen inddrages i debatten, der afsluttes 10/1 med forkastelsen af en dagsordensforslag, stillet af SF og gående ud på, at fkt. skal opfordre regeringen til at afstå fra at fremsætte forslag om' indgreb i dyrtidsordningen. For stemmer 22 (SF, DKP og 6 FP), imod 142. Under debatten fremsætter fhv. statsmin. Baunsgaard til overvejelse, at spørgsmålet om dyrtidsportionerne søges løst på den måde, at de 3 portioner udbetales på normal vis, men arbejdsgiverne beholder den indeholdte kildeskat på betingelse af at priserne holdes tilsvarende nede. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 15/1 med 97 stemmer (S, V, RV, KF, CD og KrF) mod 30 (FP og DR) medens DKP undlader at stemme. Prisstoppet udløber 24/2.

Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. om ændr. af toldloven (se 8/11 73) der vedtages ved 3. beh. 22/3 med 126 stemmer mod 9, og af ligningsloven. Efter det sidste forslag skal den skattepligtige lejeværdi af enfamilieshuse og ejerlejligheder, indtil en mere permanent ordning kan gennemføres, fastholdes på det niveau, der gælder for indkomståret 1973, således at de skærpede bestemmelser, der i juni 73 blev gennemført som led i boligforliget mellem S og SF, ikke kommer til anvendelse. Andre bestemmelser i forslaget svarer til dem der var indeholdt i det forslag, som 12/10 73 blev fremsat af daværende finansmin. Grünbaum. 1. beh. 11/1 sammen med CD's forslag (se 8/1) og KF's forslag (se 18/12 73).

Handelsmin. Nyboe Andersen fremsætter en række lovforslag. Forsl. til l. om banker og sparekasser tager sigte på at tilvejebringe fuld ligestilling mellem banker og sparekasser mht. virksomhedsområde. Den udvidelse af sparekassernes virkeområde, der

herved vil finde sted, modsvares af, at kravene til egenkapitaldækning foreslås ens for sparekasser og for banker, nemlig 8 pct. af de samlede gælds- og garantiforpligtelser. For bankerne er kravet efter gældende lov 10 pct., men til gengæld skal der ikke som nu kunne ses bort fra 50 pct. af visse garantier. For banker foreslås mindsteaktiekapitalen, der nu er 600.000 kr., forhøjet til 5 mkr., og for sparekasser, der oprettes efter lovens ikrafttræden, skal mindstegarantikapitalen være af samme størrelse. Ligesom de ansatte i bankerne allerede har iht. den nye aktieselskabslov får også sparekassernes personale ret til repræsentation i bestyrelsen (tidligere tilsynsrådet). Den gældende bestemmelse, hvorefter handelsmin. udnævner et medlem af tilsynsrådet, bevares, men forslaget indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse for bankerne, endvidere får indskyderne i sparekasserne sammen med garanterne ret til at deltage i valget af repræsentantskabet. Endelig kan nævnes, at lovforslaget indeholder bestemmelser om udenlandske bankers og sparekassers ret til at oprette filialer her i landet i overensst. med et EF-direktiv. I princippet vil sådanne filialer være underkastet de samme regler som danske selvstændige pengeinstitutter i hens. til egenkapital, likviditet osv. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 28/3 med 125 stemmer mod 26 (SF, KrF, DKP og DR). Forinden er ved 2. beh. vedtaget et ændringsforslag hvorefter staten skal være repræsenteret i enhver bankbestyrelse. Ædringsforslaget vedtages med 85 stemmer (S, 8 CD, SF, 10 RV og DKP) mod 74 (FP, V, KF, DR, 2 RV og 4 KrF), medens 3 RV og 3 KrF undlader at stemme. Forsl. om ændring af 1. om forsikringsvirksomhed drejer sig om medarbejderrepræsentation i bestyrelsen og er i øvrigt overensstemmende med et af den tidl. regering i 72-73 fremsat, men ikke færdigbehandlet lovforslag, bortset fra at en bestemmelse om statslig repræsentation i bestyrelsen ikke er medtaget i dette forslag. Også forsl. om ændr. af patentloven (Teknologisk service) er en genfremsættelse (se 9/10 73). Forsl. om ændr. af søloven er et nyt resultat af det nordiske samarbejde, der gennem en årrække har fundet sted på sølovgivningsområdet.

Indenrigsmin. Jacob Sørensen fremsætter lovforsl. om ophævelse af sammenlægning af Ballerup-Måløv og Ledøje-Smørum kommuner (se 30/10 73). Forslaget vedtages ved 3. beh. 7/2 med 106 stemmer (V, KF, RV, KrF, DKP, DR og enkelte CD og SF) mod 48.

10. – Kulturmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. om udskydelse af revisionen af lovene om statstilskud til kulturhistoriske og kunstmuseer, begge vedtaget ved 3. beh. 14/3 med 119 stemmer mod 23, af 1. om Statens Kunstfond (vedtaget 22/3 med 104 stemmer mod 30) og af 1. om Danmarks Biblioteksskole (vedtaget 31/1 med 121 stemmer mod 30).

Indenrigsmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af 1. om udøvelse af tandlægevirksomhed (Tandplejere) (se 6/11 73). Lovforslaget vedtages enst. ved 3. beh. 15/3.

11. – Udenrigsmin. Guldberg fremsætter forsl. om ændr. af l. om udenrigstjenesten (genfremsættelse, se 6/11 73) og landbrugsmin. Kofoed fremsætter forsl. til l. om grundforbedringslån. Herefter ophæves enhver form for statstilskud til grundforbedringsarbejder, og statens medvirken begrænses til alene at skabe hjemmel for fortrinspanteret for grundforbedringslån i pengeinstitutter og kreditforeninger. Begge lovforslagene vedtages ved 3. beh. 15/3, det første med 162 stemmer mod 5 (DKP), det andet med 125 stemmer mod 5 (DKP). Ved 2. beh. af forsl. om grundforbedringslån har tinget med 118 st. mod 30 afvist et ændringsforslag fra FP om ophævelse af den pågældende l. om finansiering af grundforbedring m. v. som for vidtgående i forh. til lovforslaget (forretningsordens § 23). Endvidere fremsætter DKP forsl. til beslutn. om ophævelse af bygge- og anlægsstoppet (se 22/8 73). 1. beh. 1/2.

Endelig fremsættes regeringsforslagene om et skattefrit dyrtidstilskud på 1.000 kr., dog højst 10 pct. af lønindtægten, i st. for udbetaling af de 3 dyrtidsportioner, som ventes udløst af januarpristallet. Det drejer

sig om forsl. til l. om et dyrtidstilskud og forsl. om ændr. af l. om tjenestemandspension, der fremsættes af finansmin. Anders Andersen, og forsl. om midl. ændr. af dyrtidsregulering af arbejdsvederlag, der fremsættes af arbejdsmin. Johan Philipsen. Ordningen omfatter de lønmodtagere, som har pristalsreguleret lønning og arbejdsløshedsunderstøttelse, men ikke pensionister. Finansmin. udtaler, at tilskudsbeløbet er fastsat således, at lønmodtagere i LO-området og off. ansatte med tilsvarende lønninger vil få fuld dækning for den købekraft, der går tabt ved bortfaldet af de 3 dyrtidsportioner, og arbejdsmin. understreger, at der ikke er tale om, at dyrtidsreguleringen ophæves; pristallet får fuld virkning ved reguleringerne i marts 75. Ordningen anslås at ville koste staten 2 mia kr.

Regeringen beslutter at opretholde samtlige restriktioner p. g. a. oliekrisen endnu en måned.

15. – FP fremsætter forsl. om ophævelse af by- og landzoneloven (forkastet ved 3. beh. 22/3 med 110 stemmer mod 25) og DKP forsl. om ændr. af den kommunale styrelseslov og valglov, så der sker en betydelig udvidelse af antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer (1. beh. 28/2). KrF fremsætter forsl. om ændr. af l. om film og biografer. Forslaget, hvis baggrund er Filminstituttets tilsagn om produktionsstøtte til Jens Jørgen Thorsens planlagte Jesusfilm (se 27/11 73) går ud på at indføje en bestemmelse i loven, hvorefter ministeren i tre tilfælde skal kunne nægte godkendelse af statsstøtte: 1) hvor der er sandsynlighed for at det færdige produkt vil være i strid med dansk lovgivning, 2) hvor det vil virke diskriminerende over for grupper i befolkningen og 3) hvor det vil medvirke til at nedbryde Danmarks omdømme i udlandet. 1. beh. 22/2.

Som indledn. til 1. beh. af finanslovforslaget for 1974–75 (se 18/12 73) giver finansmin. Anders Andersen fkt. en redegørelse for regeringens finansplan, der dels tager hensyn til stigningen i olieprisen og andre råstofpriser, dels er udtryk for, at den nuv. regering på adskillige områder har en helt anden opfattelse end forgængeren. I finansplanen er der regnet med besparelser i 1974–75 på ca. 2.1 mia kr. ud over de af den soc.dem. reg. bebudede 850 mkr., i alt knap 3 mia. kr. De største besparelser findes på undervisnings- og socialministeriets budgetter, hhv. 608 og 574 mkr., virkningen af igangsættelsesstoppet for bygge- og anlægsarbejder giver en besparelse på ca. 400 mkr., og på forsk. reserver skal der spares 512 mkr. Af enkeltområder kan nævnes ændr. af refusionen til kommunerne, ophævelse af fribefordringen til og fra læger, nedsættelse af aldersgrænsen for børnetilskud fra 18 til 16 år, afskaffelse af læge- og tandlægetilsyn i daginstitutioner, nedsættelse af uddannelsesstøtten, forhøjelse af betalingen for fritidsundervisning samt udskydelse af miljølovens ikrafttræden fra 1/4 til 1/10.

Af debatten ved finanslovforslagets 1. beh., der slutter 16/1, fremgår, at et flertal kan støtte væsentlige punkter i spareplanen, mens S, SF og DKP går imod. Holger Lindholt (FP) mener der kan spares 8 mia kr. i 74–75, og Ib Larsen (CD) erklærer, at han ikke ønsker besparelser for enhver pris og tvivler på, at der kan spares så meget på undervisning og sociale budgetter. Han ønsker momsen sat op fra 15 til 20 pct. for at opnå en lettelse af de direkte skatter.

16. – Forsl. til l. om social bistand fremsættes i samme skikkelse som ved fremsættelsen 4/10 73.

Arbejdsministeren fremsætter forsl. om ændr. af reguleringstidspunktet for arbejdsløshedsdagpengene i 1974. Tidspunktet foreslås rykket frem fra 1/4 til 27/1, fra hvilken dato beløbet forhøjes fra max. 116 til max. 132 kr. Forslaget vedtages ved 3. beh. 31/1 med 145 st. mod 16 (KF).

Som et led i regeringens plan til sanering af landets økonomi fremsætter handelsministeren forsl. til l. om udbyttebegrænsning m. v. Herefter begrænses årsudbyttet, vederlag og tantiemer for det regnskabsår, der kommer for på den førstkommende generalforsamling, til det samme beløb i kroner

og øre som i det nærmest forudgående regnskabsår. Selskaberne kan dog vælge at beregne udbyttet som 5 pct. af egenkapitalen eller 6 pct. af den indbetalte kapital, og der vil altid kunne ydes et vederlag på indtil 5.000 kr. til hvert medlem af de pågældende ledelsesorganer. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 14/2 med 108 stemmer mod 48 (FP, KF og DR), medens 16 (SF og DKP) undlader at stmme. Ved 2. beh. er indføjet en bestemmelse om forbud mod udstedelse af fondsaktier i lovens gyldighedsperiode.

Forsvarsmin. Erl. Brøndum udtaler i folketingets spørgetime, at den nuværende regering ikke som den foregående anerkender »fristaden« Christiania som et socialt eksperiment, men vedstår denne regerings tilsagn om en vis beboelse i en 3 års periode, dvs. endnu et par år; men statens love gælder også for Christiania. Når de 3 år er udløbet, må området rømmes helt, og de mest medtagne bygninger vil blive søgt nedrevet. Det er i praksis den eneste måde, hvorpå man kan hindre antallet af beboere i at vokse.

17. – Socialmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af folke-, invalide- og enkepensionslovene samt omsorgsloven. Forslagene stemmer overens med dem, der blev fremsat af den soc.dem.reg. 4/10 73, bortset fra at den særl. ydelse som kompensation for bortfald af tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter (se 6/3 73) nu ikke foreslås indregnet i grundbeløbet, idet statskassen siden 7/11 73 igen yder tilskud til nedsættelse af de pågældende priser (se 10/10 73). Som følge af forliget mellem regeringen og S (se 7/2) vedtages ved 2. beh. på forslag af socialministeren, at den særlige ydelse alligevel skal indregnes i grundbeløbet. Ved 3. beh. 8/3 vedtages forslagene vedr. folkepension og omsorg enstemmigt, medens de to andre lovforslag vedtages med 131 stemmer mod 23 (FP).

Justitsmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. til l. om atomanlæg (nukleare anlæg). I forh. til loven af 1962 foreslås en ændr. af erstatningsreglerne, hvilket er en forudsætning for at Danmark kan ratificere nogle konventioner om civilretligt ansvar for nuklear skade. Min. udtaler m. henvisn. til statsministerens programtale 8/1, at det er regeringens hensigt, uanset den godkendelsesprocedure, som er fastsat i loven, inden det første danske atomkraftværk bygges, at give fkt. lejlighed til at tage stilling til sagen. Ved 2. beh. af lovforslaget 26/3 vedtages et ændringsforsl. om at dele lovforslaget i to, forsl. til l. om godkendelse af atomanlæg og forsl. til l. om erstatn. for atomskader.

18. – Bilgrav Nielsen (RV) fremsætter forsl. til beslutn. om nyvurdering af lufthavnen på Saltholm og broen over Store Bælt. 1. beh. 21/2.

19. – På Retsforbundets landsmøde vælges gårdejer Jens Kirk, Thisted, til partiets formand i st. f. Ib Christensen, der ikke ønsker at fortsætte efter at være blevet medlem af fkt. Efter valget udtaler Jens Kirk, at målet må være en nationalisering af Danmarks jord, og at der må indledes et samarbejde med de marxistiske partier for at få dette gennemført.

20. – I anl. af Frankrigs beslutning om at lade franc'en flyde i de næste 6 mdr. meddeles det efter drøftelser mellem regeringen og Nationalbanken, at dette ikke vil medføre nogen ændring i den danske valutapolitik; kronens kurs over for de andre deltagere i EF-valutasamarbejdet vil som hidtil blive fastholdt inden for det fastsatte spillerum.

22. – Udenrigsmin. Guldberg fremsætter forsl. om ændr. af l. om internat. udviklingssamarbejde. Herefter skal overførslen til investeringsfonden for u-landene nedbringes fra 70 til 12 pct. af provenuet af kaffeafgiften eller fra ca. 55 til ca. 10 mkr. Fondens formue var ult. 1973 221 mkr., og fondens forpligtelser har medført årl. udbetalinger på mellem 3.5 og 17,3 kr. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 28/3 med 112 stemmer mod 18, medens 9 undlader at stemme. Ved 2. beh. er med 109 stemmer mod 46 (10 undlader at stemme) vedtaget et

ændringsforslag, hvorefter overførslen til industrialiseringsfonden kun nedbringes fra 70 til 35 pct.

Endvidere fremsætter regeringen forsl. til l. om internat. godstransport med motorkøretøjer og l. om internat. buskørsel. Formålet med de to lovforslag er først og fremmest at skabe hjemmel for administrativt at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige til iværksættelse af EF-bestemmelser.

Miljømin. Holger Hansen har meddelt overborgmester Urban Hansen, at regeringen ikke vil give Københavns kommune tilladelse til at opføre 25.000 nye boliger på de inddæmmede arealer på Vestamager.

23. – Grønlandsmin. Holger Hansen fremsætter forsl. til fredningslov for Grønland (et kapitel angår fredning af Nordøstgrønland som nationalpark) og forsl. om ændr. af l. om folketingsvalg i Grønland. Herefter skal Grønland ved folketingsvalg udgøre ét valgområde, og to eller flere kandidater skal kunne indgå kandidatforbund.

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om stop for alle huslejeforhøjelser, forbud mod opsigelse af lejere og forbud mod opdeling af ejendomme i ejerlejligheder. 1. beh. 27/2.

Nationalbankens diskonto (se 20/12 73) forhøjes fra 9 til 10 pct. Baggrunden for forhøjelsen er den uro, som for en tid må påregnes på de internationale valutamarkeder efter Frankrigs udtræden af det europæiske valutaarrangement. Desuden henvises til det store underskud på betalingsbalancen.

24. – Regeringen har besluttet at lægge Direktoratet for ungdomsundervisningen og Direktoratet for folkeskolen og seminarierne sammen og udnævne direktøren for det førstnævnte, Asger Baunsbak-Jensen, til leder af det nye direktorat. Udnævnelsen medfører, at B.-J., der i knap 3 år har været formand for Det radikale venstre, nedlægger dette hverv. På partiets hovedbestyrelsesmøde 9.–10/2 konstitueres næstformanden, gdr. Gunnar Skov Andersen, Vrå, som fmd. indtil landsmødet i juni.

25. – Undervisn.min. Tove Nielsen fremsætter lovforsl. om Statens Uddannelsesstøtte, hvis gennemførelse anslås at ville medføre besparelser for statskassen på ca. 400 mkr. Støtte i form af statslån foreslås afskaffet og fra 1/8 afløst af statsgaranti for studielån i banker og sparekasser. Stipendiestøtte bortfalder for personer over 18 år og de 18–20-årige henvises til statsgaranterede lån. Herved spares ca. 49 mkr., og en yderligere besparelse på 67 mkr. skal opnås ved bortfald af pristalsregulering af stipendier og lån i perioden april 1973–okt. 1974.

Justitsmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. om ændr. af borgerlig straffelov og retsplejeloven. Herefter skal der for særlig grov narkokriminalitet kunne idømmes fængsel i indtil 10 mod hidtil 6 år. Danmark vil herved komme på linie med Finland, Norge og Sverige. Justitsmin. fremsætter endvidere forsl. om ændr. af færdselsloven. Den vigtigste af de foreslåede ændringer går ud på at give min. bemyndigelse til at indføre generelle hastighedsbegrænsninger. Min. henviser bl. a. til, at de gældende hastighedsbegrænsninger som følge af oliekrisen (se 6/11 73) synes at vise et klart fald i ulykkernes antal. En evt. permanent ordning vil dog først blive indført efter en forsøgsperiode på indtil 2 år. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 8/3 med 122 stemmer mod 32.

SF fremsætter forsl. til beslutn. om ændr. af l. om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Herefter skal fagbevægelsen igen overtage arbejdsformidlingen, og der indføres en række begrænsninger i en arbejdssøgendes pligt til at modtage anvist arbejde. 1. beh. 1/2.

Ritt Bjerregaard (S) fremsætter forsl. til l. om folkeskolen (se 30/10 73). 1. beh. 22/2.

DR afleverer en spareplan på 4.4 mia. kr. til folketingets politisk-økonomiske udvalg.

Ninn-Hansen nedlægger med øjeblikkelig virkning sit hverv som fmd. for den kons. folketingsgruppe, og straks derefter meddeler Haunstrup Clemmensen, at han ikke vil modtage genvalg som partiformand på landsrådsmødet til september. 29/1 vælger grup-

pen sin politiske ordfører Poul Schlütter til fmd.

26. – Centrums-Demokraterne vælger på et stiftende landsmøde folketingsmand Erhard Jacobsen til fmd.

29. – Statsministeren fremsætter forsl. til l. om anvendelse af sommertid. Foranledningen er energikrisen, men besparelsen beskeden. 2/3 meddeles, at statsministeren har opgivet at få forslaget gennemført.

Min. for off. arb. Damsgaard fremsætter forsl. om ændr. af postloven. Forslaget adskiller sig fra det af den soc. dem. reg. fremsatte (se 31/10 73) derved, at portoforhøjelsen for bladene foreslås gennemført i løbet af 4 år. Loven skal træde i kraft 1/5, den første forhøjelse af bladportoen dog først 1/7.

Justitsmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. om ændr. af retsplejeloven. Herefter afskaffes bødeforlægsgrænsen, hidtil 600 kr.

Handelsmin. Nyboe Andersen fremsætter forsl. til l. om priser og avancer, der skal afløse loven af 1971, når prisstoppet udløber 24/2. Den centrale bestemmelse i den gældende lov, kalkulationsreglen i § 5, foreslås ophævet. Indgreb forudsætter ifl. lovforslaget et særligt initiativ fra monopoltilsynets side, og på alle områder, hvor der ikke findes behov for indgreb, vil der derfor råde fri prisdannelse medmindre det drejer sig om forhold, som omfattes af monopollovens bestemmelser. Til gengæld foreslås monopoltilsynets beføjelse i forh. til gældende lov udvidet til også at omfatte indgreb i avancedannelsen og til at foreskrive anvendelsen af bestemte kalkulationsregler. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 14/2 med 108 st. mod 48 (FP, KF og DR) medens 16 (SF og DKP) undlader at stemme.

FP fremsætter forsl. om at ophæve l. om ATP og lade fondens formue, henved 5 mia. kr., indgå i statskassen. 1. beh. 7/3.

Ved 2. beh. af regeringsforslaget om ændr. af udskrivningsloven og lov om særlig indkomstskat (se 8/1) har S, CD og SF foreslået, at formuer mellem 400.000 kr. og 3 mkr. beskattes med 9 promille og den del af formuen, der ligger ud over 3 mkr., med 12 pro mille. Forslaget forkastes med 84 stemmer mod 81. KrF undlader at stemme, da de ønsker en skattefri bundgrænse på 450.000 kr. som foreslået af regeringen.

30. – Under en debat om den markedspolitiske situation på grundlag af en forespørgsel til udenrigsministeren fra samtlige partier i fkt. fremsætter Maigaard (SF) et dagsordensforslag, hvorefter fkt. »modsætter sig det politiske samarbejde mellem EF-landene, som er gennemført uden godkendelse ved forudgående folkeafstemning, og som strider mod de forudsætninger, der før 2/10 72 blev forelagt den danske befolkning«. Heroverfor foreslår Ivar Nørgaard (S), at fkt. skal udtale, at Danmarks medlemskab af EF fortsat bygger på tiltrædelsestraktaten af 22/1 72, og at overladelse til mellemfolkelige myndigheder af beføjelser på områder, der ligger uden for Romtraktaten, skal behandles i overensst. med grundlovens § 20. Maigaard tager herefter sit dagsordensforslag tilbage og stiller det som ændringsforslag til Nørgaards dagsordensforslag. Ændringsforslaget forkastes med 117 st. mod 30, medens 7 undlader at stemme, og Nørgaards dagsordensforslag vedtages derefter med 116 st. mod 8 (FP, deriblandt Glistrup og Bay), medens 30 (SF, DKP, DR, 5 FP og de radikale Poul Overgaard Nielsen og Meta Ditzel) undlader at stemme. Under debatten kritiserer Ivar Nørgaard, at regeringen har været for hurtig til at give EF officiel meddelelse om, at Færøerne vil stå uden for EF og ønsker en frihandelsordning, idet han mener, at der gennem fortsatte forhandlinger måske kunne være opnået et bedre grundlag. Såvel stats- som udenrigsministeren afviser kritikken.

Boligm. Johan Philipsen fremsætter lovforsl. om ændr. af l. om midl. regulering af boligforholdene og af l. om boligbyggeri. Forslagene går ud på at udskyde revisionen af lovene til folketingsåret 74–75, for at der kan blive rimelig tid til at gennemføre en langsigtet løsning af boligproblemerne.

Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. til beslutn. om ratifikation af over-

ensk. af 16/10 73 mellem Danmark og Sverige om spørgsmål vedr. told og merværdiafgift i forb. med bygning og drift af faste forbindelser over Øresund, og min. for off. arb. Damsgaard genfremsætter forsl. om ratifikation af de dansk-svenske aftaler vedr. faste forbindelser over Øresund og lufthavnen på Saltholm (se 30/10 73). I sin fremsættelse meddeler min., at regeringen vil udskyde påbegyndelsen af Saltholmlufthavnen et år, og at man går ind for en fast forbindelse over Store Bælt, men ønsker en ny sagkyndig vurdering af, om det skal være den vedtagne broforbindelse eller en tunnel. Undersøgelserne skal ske i lys af energikrisen og være færdig senest ved udgangen af 1974, så fkt. kan tage stilling til, om man vil fastholde broforbindelsen eller foretrækker en tunnel med biltog.

Øman (SF) fremsætter forsl. til beslutn. om indførelse af enhedsskat, således at alle betaler samme skat uanset hvor de bor i landet (1. beh. 28/2), forsl. til beslutn. om en reform af ejerboligernes skattemæssige stilling (1. beh. 1/3) og forsl. til beslutn. om afskaffelse af afskrivningsfordele for deltagere i kommanditselskaber (1. beh. 1/3).

FP fremsætter forsl. til beslutn. om ophævelse af sambeskatningen 1. beh. 1/3.

31. – Finansministeren fremsætter en række lovforslag. Ved forsl. om ændr. af l. om investeringsfonds forhøjes med virkn. fra og med indkomståret 1974 maksimum for investeringsfondshenlæggelser til 25 pct. Forsl. til l. om optagelse af statslån i udlandet indeholder en lånebemyndigelse på 2.000 mrk., hvortil kommer 586 mkr. i henh. til tidligere givne bemyndigelser. Min. nævner, at valutareserven i 1973 forøgedes med ca. 2 mia. kr. til knap 8 mia. kr. trods et underskud på betalingsbalancen på ca. 3 mia. kr., og at stigningen i olieprisen i 1974 vil belaste betalingsbalancen yderligere. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 14/2 med 165 stemmer mod 5 (DR). Ved forsl. om ændr. af l. om boligsparekontrakter foreslås denne lov videreført med den ændring, at præmiering af opsparing for fremtiden kun kan opnås, når opsparingen anvendes til anskaffelse af helårsbolig her i landet og ikke som hidtil også i udlandet.

SF fremsætter forsl. til beslutn. om ændr. af arbejderbeskyttelseslovgivningen. 1. beh. 7/3.

Til 3. beh. af forsl. om ændr. af udskrivningsloven og l. om særl. indkomstskat (se 29/1) har S, CD og KrF stillet forslag om, at formuer mellem 450.000 kr. og 3 mkr. beskattes med 9 promille og den del at formuen, der overstiger 3 mkr., med 12 promille. 84 (S, CD, SF, KrF, DKP og DR), stemmer for ændringsforslaget, 84 (FP, V, RV og KF) imod, 1 RV (Lone Dybkjær) stemmer ikke, og 10 (5 S, 1 SF, 1 RV, 2 grønlændere og 1 færing) er fraværende. Da stemmerne for og imod står lige, er ændringsforslaget bortfaldet. På anmodning af Grünbaum standses sagens behandling, og lovforslaget henvises til fornyet udvalgsbehandling.

Februar 1974

1. – Udenrigsministeren fremsætter forsl. til beslutn. om ratifikation af konvention om fiskeri og bevaring af de levende rigdomskilder i Østersøen og bælterne, afsluttet mellem de 7 lande, der grænser op til Østersøen. Forslaget vedtages enstemmigt 15/3.

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om opgivelse af alle bruttoindkomster til ligningsmyndighederne for at stramme krydsrevisionen. 1. beh. 1/3.

2. – Et ekstraord. repræsentantskabsmøde i Det kons. folkeparti godkender et holdningsprogram, som er udarbejdet i og enstemmigt tiltrådt af folketingsgruppen. Herefter vil KF som et selvstændigt og fritstående parti arbejde for at skabe øget forståelse og mere indflydelse for kons. synspunkter og bl. a. søge at forenkle lovgivningen, begrænse lovstrømmen, værne om familien, styrke folkestyret, menneskets frihed og ejendomsretten og bevare social tryghed.

5. – Grünbaum (S) fremsætter forsl. om ændr. af kildeskatteloven. Herefter skal rest-

skatter på under 2.000 opkræves efterhånden sammen med det følgende års forskudskat. Er restskatten over 2.000 kr. skal den betales i 3 rater i månederne januar, februar og marts mod nu 6 rater i perioden oktober –marts. Der gennemføres en lempeligere nedtrapning af det forhøjede personfradrag for folke-, invalide- og enkepensionister med ekstraindtægter, hvilket vil formindske restskatteproblemet for denne gruppe og samtidig medføre en vis skattelettelse. Medhjælpende hustruer skal kunne have indtil 5.000 kr. i særskilt indkomst mod nu indtil 2.400 kr. og dog bevare deres skattemæssige stilling som medhjælpende hustru. 1. beh. 26/2.

RV fremsætter forsl. til beslutn. om ændr. af prioriteringen inden for sundhedssektoren, således at sygehusvæsenet aflastes for så mange opgaver som muligt. 1. beh. 8/3.

Efter at der er opnået forlig om formueskatten (se 31/1) vedtages forslaget om ændr. af udskrivningsloven og l. om særl. indkomstskat med 120 stemmer mod 41 (FP og KF). Forliget går ud på, at formuer under 450.000 kr. skal være skattefri, medens formuer mellem 450.000 kr. og 2 mkr. beskattes med 9 pro mille og den del af formuen, der ligger over 2 mkr., med 11 promille.

6. – Soc. min. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af l. om off. sygesikring (Kiropraktisk behandling) i samme skikkelse som ved fremsættelsen 28/2 73.

Kirsten Jacobsen (FP) fremsætter forsl. om ændr. af l. om ejerlejligheder og Bendix (KF) fremsætter forsl. om ændr. af samme lov samt forsl. til beslutn. om indførelse af ejerlejligheder m. v. i det almennyttige byggeri. Begge forslagsstillerne ønsker, at der skal være adg. til at udstykke almennyttigt byggeri i ejerlejligheder, Kirsten Jacobsen også i ejendomme, der er opført før 1/7 66, der er skæringstidspunktet også for ejerlejligheder i privat udlejningsbyggeri. Bendix peger også på indførelse af andelsboliger i det sociale byggeri. 1. beh. af de tre forslag 8/3.

7. – Efter at det har vist sig at være umuligt at få gennemført forslaget om et skattefrit dyrtidstilskud (se 11/1) slutter regeringen forlig med S. om en række økonomiske indgreb. Forliget er i den endelige form, der foreligger 12/2, desuden tiltrådt af CD og KrF. Ifl. forliget skal der gennemføres en omkostningsdæmpende ydelse til arbejdsgiverne med en udgift for statskassen på 1.9 mia. kr., besparelser på statsbudgettet for 1974–75 på mindst 1.5 mia. kr. og en bunden opsparing på ca. 1 mia. kr. Hertil kommer en række skattepolitiske aftaler, bl. a. om indberetningspligt for pengeinstitutterne for rentebeløb af værdipapirer af en vis størrelse, forhøjelse af selskabsskatterne og en lempelse af skatten af pensionisters ekstraindtægter. I forliget indgør også overvejelser om skærpet lovgivning mod skatteydere med 0-indkomster og forenkling af opkrævningen af restskat, og det forudsættes, at amtsskatterne ikke lempes som foreslået af regeringen (se 8/1).

Indenrigsministeren fremsætter forsl. til l. om lægemidler, i det hele og store identisk med et udkast i apotekerlovsudvalgets betænkning. Ved udarbejdelsen er der taget hensyn til et EF-direktiv. Mht. den såkaldte naturmedicin åbnes der mulighed for en mere liberal holdning, og i lovforslaget er der foreslået en afgrænsning af lægemiddelområdet, der er væsentlig mere fleksibel end gældende lovs definition af lægemidler.

Forsvarsmin. Erl. Brøndum fremsætter forsl. til beslutn. om ratifikation af konvention om det europæiske meteorologiske regnecenter, der har tilslutning fra 15 lande.

SF fremsætter en række forsl. der alle har til formål at afbøde de mest belastende prisvirkninger som følge af oliekrisen m. v. Det drejer sig om forsl. om ændr. af ligningsloven (der dog 26/2 tages tilbage) forsl. om ændr. af l. om vægtafgift af motorkøretøjer m. v., forsl. om ændr. af l. om afgift af benzin, forsl. om ændr. af l. om midl. regulering af boligforholdene, forsl. til beslutn. om etablering af en statslig låneordning vedr. varmeisolering og forsl. til beslutn. om at nedsætte priserne på abonnementskort til DSB. 1. beh. 15/3.

8. – Undervisningsmin. Tove Nielsen fremsætter lovforsl. om amtscentraler for undervisningsmidler (se 9/10 73) og forsl. om ændr. af l. om folkeskolen, hvorefter bestemmelserne i folkebiblioteksloven om skolebiblioteker flyttes til folkeskoleloven. Samtidig gøres oprettelsen af skolebiblioteker, der hidtil har været en frivillig sag for kommunerne, obligatorisk.

Kulturmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. til l. om folkebiblioteker, der på så godt som alle afgørende punkter er identisk med det af den forrige regering fremsatte lovforslag (se 7/2 73).

Auken (S) fremsætter forsl. til l. om ekspropriation til bolig- og erhvervsformål (1. beh. 19/3), Haunstrup Clemmensen (KF) forsl. til beslutn. om forbedring af vilkårene for mindre erhvervsdrivende (1. beh. 13/3) og Lauge Dahlgaard (RV) på vegne af S og RV forsl. til beslutn. om værdisikret (indeksreguleret) opsparing og finansiering (1. beh. 19/3).

Endvidere fremsætter arbejdsmin. Philipsen forsl. til l. om omkostningsdæmpende ydelse (se 7/2). Det er en forudsætning for udbetaling af ydelsen, at de af januarpristallet udløste dyrtidsportioner ikke indregnes i priserne, og en bestemmelse herom vil blive optaget i det fremsatte lovforsl. om priser og avancer (se 29/1). Da formålet først og fremmest er at modvirke prisstigninger i erhvervslivet, er staten, amtskommunerne og kommunerne holdt uden for ordningen, det samme gælder banker, sparekasser og forsikringsselskaber. Ydelsen der af staten udbetales til den enkelte arbejdsgiver, udgør 1.728 kr. pr. beskæftiget helårsarbejder i 1974, svarende til 6 gange det til ATP for kalenderåret 1974 indbetalte arbejdsgiverbidrag. Samtidig tages lovforsl. om midl. ændr. af dyrtidsregulering af arbejdsvederlag, forsl. til l. om et dyrtidstilskud og forsl. om ændr. af l. om tjenestemandspension (se 11/1) tilbage. Lovforslaget vedtages. ved 3. beh. 14/2 med 89 stemmer (S, V, CD og KrF) mod 82 (FP, RV, KF, SF, DKP og DR).

12. – Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. om ændr. af l. om oprettelse af en landsskatteret og om tilsynet med skatteligningen m. v. Forslaget går ud på at fritage landskatteretten for pligten til at indhente en udtalelse fra ligningsdirektoratet i alle sager, der indbringes for retten.

KF fremsætter forsl. om ændr. af l. om radio- og fjernsynsvirksomhed, så der bliver mulighed for at give koncession på private radio- og fjernsynsudsendelser. 1. beh. 14/3.

CD fremsætter forsl. til beslutn. om ændr. af Københavns kommunes forfatning. 1. beh. 15/3.

Et af folketingets nye medlemmer, chefredaktør, cand. polit. Johs. Bøggild (V) nedlægger sit mandat i protest mod det økonomiske forlig mellem regeringen og S, især den bundne opsparing. Første stedfortræder er miljømin. Holger Hansen, der faldt ved valget 4/12, men nu rykker ind i tinget igen.

Folketingets valutaudvalg imødekommer handelsministerens anmodning om at ophæve 60 km fartgrænsen og forbudet mod søndagskørsel. Samtidig hæves restriktionerne på gas-diesel området, og rationeringen af petroleum og jetbrændstof ophæves. Endvidere får erhvervslivet fuld tildeling af fuel oil til produktionsformål, men ikke til opvarmning.

13. – Landbrugsmin. Kofoed fremsætter forsl. om ændr. af l. om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m. v. De fleste af de foreslåede ændringer tilsigter at bringe loven i overensstmed et EF-direktiv.

Handelsmin. Nyboe Andersen fremsætter forsl. om ændr. af l. om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen. Herefter skal statsgarantierne ikke som oprindelig forudsat nedbringes over en 10 års periode begyndende 1/4 75, men først fra 1/4 85. Herved vil de af loven omfattede finansieringsinstitutter være sikret mulighed for fortsat at yde et bidrag til detailhandelens rationalisering. Lovforslaget vedtages ved 3. beh. 28/3 med 125 stemmer mod 25.

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om tilvejebringelse af legepladser og friarealer i

forbindelse med boligbebyggelser. 1. beh. 19/3.

Finansmin. Anders Andersen indfører ansættelsesstop i statens administration, således at der hverken må ske besættelse af godkendte nye stillinger eller stillinger der er blevet ledige i forb. med f. eks. pensionering. Stoppet skal gælde til 1/8, og indenrigsministeren skal forhandle med amter og kommuner om lignende ansættelsesstop.

14. – Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. til l. om bunden opsparing (se 7/2), hvorefter ca. 860.000 personer skal foretage bunden opsparing i form af indlån i banker og sparekasser til et samlet beløb af ca. 1.1 mia. kr. Personer som er fyldt 67 år, eller som fylder 67 år i løbet af 1974, fritages for at deltage i opsparingen, ligeledes fritages enlige, hvis skattepligtige indkomst i 1973 var under ca. 40.000 kr., og ægtepar, hvis sammenlagte indkomst var under ca. 60.000 kr. For sambeskattede ægtefæller beregnes opsparingsbeløbet særskilt af hver ægtefælles indkomst nedsat med et fradrag på 30.000 kr. Et eventuelt uudnyttet fradrag hos den ene ægtefælle overføres til den anden. For enlige, fraseparerede og fraskilte beregnes opsparingsbeløbet af den skattepligtige indkomst med fradrag af 40.000 kr. Af de således reducerede indkomster udskrives den bundne opsparing med 4 pct. af de første 30.000 kr., 7 pct. af de næste 30.000 kr. og 9 pct. af resten. Betalingen skal ske i 3 rater i månederne sept.–nov. 74, og opsparingen frigives i årene 1978–82 efter finansministerens nærmere bestemmelse. De tilskrevne renter kan frit hæves og skal indkomstbeskattes, derimod er det beløb, der står på kontoen, herunder uhævede renter, fritaget for formuebeskatning.

Ritt Bjerregaard (S) fremsætter forsl. om ændr. af l. om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter l. om fritidsundervisning m. v. Der foreslås bl. a. en yderligere decentralisering af styreformen inden for folkeskolen, dels ved at skolenævnene får tillagt flere beføjelser, dels ved at beføjelser overføres fra staten og amtsrådene til kommunalbestyrelsen. 1. beh. 20/3.

CD fremsætter forsl. om ændr. af ligningsloven og kildeskatteloven. Det drejer sig om godtgørelse til selvstændige erhvervsdrivende for opkrævning af moms m. v. og beskatningen af medhjælpende hustruer. 1. beh. 13/3 sammen med Haunstrup Clemmensens forsl. til beslutn. (se 8/2) om samme emner.

FP fremsætter forsl. om ophævelse af l. om et hovedstadsråd (1. beh. 6/3) og KrF forsl. til beslutn. om at bringe rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15/7 1969 i overensst. med gældende ret (1. beh. 29/3.

Under en forespørgselsdebat i fkt. om åndssvageforsorgen stiller såvel Hanne Reintoft (DKP) som Arne Melchior (CD) dagsordensforslag. Efter DKP's forslag opfordrer fkt. regeringen til at søge bevillinger gennemført, således at åndssvagelovens bestemmelser om undervisning, oplæring, pleje og udvikling kan gennemføres. Dette forslag forkastes med 101 stemmer mod 20; 10 undlader at stemme. Melchiors forslag går ud på, at fkt. skal opfordre min. til at foranledige socialstyrelsen og de direkte med åndssvageforsorgen arbejdende myndigheder til at fremkomme med oversigt over sådanne bevillinger, som anses for nødvendige for at give forsorgen fuldt forsvarlige økonomiske muligheder, og at fkt. tilsiger en hurtig og positiv behandling af evt. fremkommende behov. For dette forslag stemmer 14, imod 110, og 8 undlader at stemme.

Efter et møde med el-værkerne beslutter handelsministeren at ophæve restriktionerne på el-forbruget.

15. – Det lønregulerende januarpristal er beregnet til 128.5 og udløser 3 dyrtidsportioner. I forhold til okt. 73 er stigningen 5.7 point.

19. – De nordiske miljøministre underskriver en fælles nordisk miljøkonvention, hvorefter de nordiske lande kommer til at udgøre en miljømæssig enhed.

Trafikmin. Kr. Damsgaard erklærer i Nordisk Råd, at regeringen går ind for gennemførelsen af Øresundsforbindelsen og Saltholm lufthavn.

21. – KrF fremsætter forsl. om ændr. af l. om svangerskabsafbrydelse, hvorefter der indføres tvungen rådgivning for kvinder, der ønsker abort. 1. beh. 26/4.

Medl. af fkt. Birgit Busk udtræder af FP's folketingsgruppe og repræsenterer herefter De uafhængige som gruppe i fkt.

22. – KF fremsætter forsl. til l. om frivillig opsparing, hvorefter indskud på mindst 500 og højst 5.000 kr., der i perioden 1/4–1/10 74 indsættes på bundne konti i banker og sparekasser, kan fradrages i den skattepligtige indkomst for 1974. Indskud skal også kunne ske i form af aktier, aktiecertifikater og obligationer. Det opsparede beløb kan hæves efter 1/1 78. 1. beh. 12/3.

26. – DKP fremsætter forsl. til l. om tinglysning af kapitalværdistigninger på jord og faste ejendomme som en offentlig prioritet (1. beh. 3/4) og S forsl. til beslutn. om gennemførelse af en arbejdsmiljøreform (1. beh. 27/3).

Vestre landsret frifinder de anklagede fagforeningsfolk i Hope Computer sagen (se 6/8 73). Retten finder, at Hope Computers gæster og ansatte nok havde haft grund til at føle sig truet, men at ingen af de tiltalte med magt eller trusler om magt havde hindret nogen i at forlade fabrikken eller medvirket hertil. I præmisserne hedder det, at de forhold, som er omfattet af tiltalen, ikke kan anses for politiske lovovertrædelser, og de tiltaltes principielle påstand om, at den indankede dom ophæves og sagen henvises til behandling ved et nævningeting, vil derfor ikke kunne tages til følge.

27. – K. Helveg Petersen (RV) fremsætter forsl. om ændr. af den nye lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, som blev vedtaget 8/6 73 og træder i kraft 1/4. Forslaget går ud på, at lovens ikrafttræden udskydes et år for at der kan foretages en fornyet gennemgang af loven, især radiorådets sammensætning og de amtslige programudvalg. 1. beh. 14/3.

Den 31-årige læge Jørgen Kleener, tidl. fmd. for Yngre Læger, udnævnes til fmd. for radiorådet.

28. – Indenrigsmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af forsk. lovbestemmelser om kommunal og amtskommunal administration m. v. Lovforslaget indeholder forsl. til ændringer i 22 love under forsk. ministeriers forretningsområder og tager sigte på at bekæmpe unødvendig dobbeltadministration i tilfælde, hvor ifl. gældende kompetencefordelingsregler en administrativ afgørelse kan eller skal behandles af to eller flere instanser.

FP fremsætter forsl. om ophævelse af l. om omnibus- og fragtmandskørsel (1. beh. 27/3) og Grünbaum (S) forslag om ændr. af ligningsloven. Forslaget tager sigte på at komme de såkaldte 0-indkomster til livs ved en bestemmelse om at den skattepligtige indkomst ikke gennem afskrivning, varelagernedskrivning, henlæggelser til investaringsfond og indskud på etableringskonto må bringes ned under privatforbruget. Ændringen skal efter forslaget gælde fra og med indkomståret 1974. 1. beh. 22/3.

Marts 1974

1. – Arb.min. Johan Philipsen fremsætter forsl. om ændr. af l. om alm. arbejderbeskyttelse. Formålet er at skabe hjemmel for udfærdigelse af bestemmelser om køre- og hviletid m. v. der opfylder den europæiske overensk. af 1/7 70 om arbejdet for besætninger på køretøjer i international vejtransport (AETR). Reglerne svarer nøje til EF-reglerne for landevejstransport (se 10/10 72).

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om fuld udnyttelse af midlerne i Statens Uddannelsesstøtte (frigivelse af 90 mkr.). 1. beh. 27/3.

Regeringen beslutter, at Roskilde Universitetscenter ikke skal have lov til at uddanne folkeskolelærere.

5. – De kommunale valg viser meget stærk nedgang i stemmeprocenten. Ved amtsrådsvalgene er valgdeltagelsen nede på 59.7 pct. mod 74.5 pct. i 1970, og ved valget til kommunalbestyrelser er de tilsvarende tal 63.6 og 72.6; i Københavns kommune er stem-

meprocenten helt nede på 48.5. Størst er valgdeltagelsen i nogle jyske kommuner.

Ved amtsrådsvalget får S 33.2 pct. af de afgivne stemmer mod 42.9 pct. i 1970 og 25.6 pct. ved folketingsvalget 4/12 73. For RV er de tilsvarende tal 8.4, 9.8 og 11.2, for KF 13.0,, 20.9 og 9.2, for DR 1.7, 0.7 og 2.9, for SF 4.4, 3.5 og 6.0, for DKP 3.7, 1.1 og 3.6, for CD 2.3 mod 7.3 ved folketingsvalget, for KrF 3.4 mod 4.0 ved folketingsvalget, for V 19.5, 19.9 og 12.3, for VS 1.1, 0.6 og 1.5, for FP 8.5 mod 15.9 ved folketingsvalget. Andre lister fik 0.6 pct. af stemmerne mod 0.5 i 1970.

FP bliver repræsenteret i alle amtsråd med 1, 2 eller 3 mandater, derimod får CD kun 1 mandat i 2 amtsråd. KrF får 1 mandat i 7 amtsråd og 2 i Viborg amt, DKP får 2 mandater i Københavns amt og 1 mandat i 5 andre amter. DR opnår ikke repræsentation i amtsrådene. De 5 partier, der var repræsenteret i fkt. før 4/12 73, får flg. antal mandater i amtsrådene: S 135 (1970: 162), V 98 (95), KF 45 (72), RV 34 (35) og SF 9 (1). V besætter 9 af de 14 amtsbogmesterpladser og S 5. Efter valget i 1970 besatte KF amtsborgmesterpladsen i Københavns amt og RV amtsborgmesterpladsen i Odense amt.

I Københavns kommune mister S det absolutte flertal i borgerrepræsentationen, idet de kun får 22 (af i alt 55) mandater mod 31 i 1970, DKP bliver det næststørste parti med 7 (1) mandater, SF får ligeledes 7 (5) mandater, KF 6 (11), RV 3 (5) VS 2 (1), V 1 (1) mandat., FP får 3 mandater, CD, KrF og DR hver 1 mandat, og det samme får et valgforbund af en lang række lister for yderliggående anskuelser.

I Frederiksberg kommune bevarer de konservative flertallet med 14 af 25 mandater.

6. – S genfremsætter den soc.dem. regerings forsl. om ophævelse af 1. om dødsstraf for visse handlinger begået under krig og fjendtlig besættelse og om ændr. af militær straffelov (se 11/10 73). 1. beh. 19/4.

KF fremsætter forsl. om ændr. af postloven, hvorefter trafikministerens bemyndigelse til at udvide postgirokontorets virksomhed til at omfatte långivning til statsansatte, der opretter lønkonto (se 8/6 73) bortfalder. 1. beh. 5/4.

DKP fremsætter forsl. om ændr. af l. om pas til danske statsborgere, således at enke- og invalidepensionister ligestilles med personer over 67 år mht. udstedelse af billige pas. 1. beh. 5/4.

7. – Som et led i regeringens økonomiske politik fremsætter finansmin. Anders Andersen forsl. om ændr. af selskabsskatteloven. Indkomstskatten af aktieselskaber foreslås forhøjet fra 36 til 39 pct. af den del af den skattepligtige indkomst, der overstiger »indkomstfradraget«, dvs. halvdelen af den skattepligtige indkomst, dog højst 2½ pct. af aktiekapitalen. Merprovenuet er for finansåret 74–75 anslået til 200 mkr. hvoraf 35 mkr. vil tilfalde kommunerne. Finansmin. fremsætter endvidere forsl. om ændr. af afskrivningsloven. Ved forslaget begrænses adgangen til afskrivninger på skibe, der ejes af interessentskab, partrederi eller kommanditselskab; anpartshaveren skal i hvert indkomstår begrænse sine afskrivninger på skibe og nybygningskontrakter så meget, at han ikke får underskud på sin samlede rederi- og værftsvirksomhed. Ordningen, der skal træde i kraft med virkning for indkomståret 1974, gælder ikke for de anpartsselskaber, der omfattes af selskabsskatteloven, og fiskefartøjer er holdt udenfor.

KrF fremsætter forsl. til beslutn. om afskaffelse af skat på folkepension. 1. beh. 5/4.

8. – Handelsmin. Nyboe Andersen fremsætter forsl. til l. om markedsføring og forsl. til l. om Forbrugerklagenævnet.

Indenrigsmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. til l. om sygehusvæsenet og forsl. om ændr. af l. om off. sygesikring, der begge må ses i sammenhæng med 3 lovforslag, som vil blive fremsat af undervisningsministeren, nemlig forsl. om ændr. af l. om folkeskolen, om ændr. af l. om fritidsundervisning og om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og

kurser. Disse 5 lovfsl. udgør sammen med den refusionsafvikling, der er foreslået i de tidligere (se 8/2) fremsatte lovforslag om folkebiblioteker og om amtscentraler for undervisningsmidler samt de ændringer i finansieringen af kommunernes sociale udgifter, som evt. bliver gennemført ved lov om social bistand (se 16/1) en ny 4. etape af byrdefordelingsreformen, hvorefter procentrefusioner af kommunernes udgifter afløses af generelle statstilskud efter objektive kriterier for udgiftsbehov. Efter forslaget om ændr. af sygesikringsloven bortfalder befordringsgodtgørelsen, der hidtil er ydet alle gruppe 1-sikrede, men bibeholdes for pensionister, der modtager pension efter de sociale pensionslove.

DKP fremsætter forsl. til beslutn. om ændr. af l. om dagpenge ved sygdom eller fødsel og forsl. om ændr. af l. om dagpenge ved sygdom eller fødsel (Anmeldelse af fravær p. g. a. sygdom, dagpengeudvalgets sammensætning m. v.). Forslagsstillerne ønsker at dagpengene skal udgøre 100 (nu 90) pct. af gennemsnitslønnen i fag eller område, dog med den begrænsning at dagpengene pr. uge ikke kan overstige lønmodtagerens egen indtægt beregnet på ugebasis. 1. beh. 2/4.

12. – Landbrugsmin. Kofoed fremsætter lovforsl. om tilskud til fremme af regnskabsføring i jordbrugsbedrifter. Ved forslaget gennemføres et EF-direktiv, som pålægger medlemslandene at indføre en støtteordning til fremme af regnskabsføringen, hvis ikke mindst 70 pct. af de landbrug, der drives som hovederhverv, har en regnskabsføring, som opfylder kravene i direktivet.

Bendix (KF) fremsætter forsl. til beslutn. om nedsættelse af en parlamentarisk kommission med det formål at tilvejebringe et egnet grundlag for folketingets fastlæggelse af den højere uddannelses styring og organisation. 1. beh. 23/4.

Endvidere fremsætter CD forsl. til beslutn. om ændr. af lov om kommunernes styrelse (1. beh. 5/4) og S forsl. til beslutning om ændr. af lovgivningen om forsikring mod følger af ulykkestilfælde (1. beh. 23/4).

13. – Landbrugsmin. Kofoed fremsætter forslag om udskydelse af revisionen af l. om tilskud til den landøkonomiske konsulentvirksomhed til folketingsåret 1974–75 med den begrundelse, at der kan blive tale om ændringer i loven, når der efter forhandlinger med EF-kommissionen og landbrugsorganisationerne er taget beslutning om formen for gennemførelsen af nogle bestemmelser i et EF-direktiv.

Justitsmin. Nathalie Lind fremsætter forsl. om ændr. af færdselslovens bestemmelser om hyrekørsel, således at der i kommuner med indtil 20.000 indbyggere dels ikke længere skal gælde noget forbud mod at anvende hyrevogne til andet end hyrekørsel, dels ikke længere skal gælde nogen pligt for kommunen til at oprette holdepladser for hyrevogne. Min. fremsætter endvidere forslag om ændr. af retsplejeloven i anl. af at en række markedsføringssager efter forsl. til l. om markedsføring (se 8/3) skal behandles ved sø- og handelsretten i København.

Socialmin. Jacob Sørensen fremsætter forsl. om ændr. af lov om børne- og ungdomsforsorg og forsl. om ændr. af omsorgsloven. Forslagene indeholder bemyndigelser for min. til at fastsætte maksimumsgrænser for de beløb, hvoraf statens tilskud til daginstitutioner, pleje- og alderdomshjem beregnes. Ændringen af børne- og ungdomsforsorgsloven regnes at ville medføre en besparelse for statskassen på 37 mkr. på årsbasis, afskaffelse af reglerne om lægetilsyn og tandpleje vedr. daginstitutionerne vil medføre en besparelse på ca. 10 mkr., og for pleje- og alderdomshjem anslås besparelsen i 1974–75 til 44 mkr.

DKP fremsætter forsl. om ændr. af l. om beregning af et reguleringspristal. Ændringen går ud på, at også skatter og afgifter skal indgå i grundlaget for beregningen. 1. beh. 26/4.

KrF fremsætter forsl. om ændr. af borgerlig straffelov med forbud mod at sælge utugtige billeder eller genstande til personer under 18 år, forbud mod reklame med eller

udstilling af utugtige billeder ud til off. gade samt straf for dem, der ikke retter sig efter lukkeloven eller reglerne om off. filmforevisning. 1. beh. 26/4.

14. – Undervisningsmin. Tove Nielsen fremsætter forsl. om ændr. af l. om fritidsundervisning og l. om folkeskolen samt forsl. til l. om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler (se 8/3). Med gennemførelsen af disse lovforslag med virkning fra 1/4 75 vil procenttilskuddene til kommunernes og amtskommunernes skole- og undervisningsvæsen ophøre og det økonomiske ansvar for hele dette område alene påhvile kommuner (børnehaveklasser, 1.–10. klasser og realklasser) og amtskommuner (undervisningen på gymnasieniveau, herunder i klasser til HF). Dette gælder dog ikke oprettelsen af gymnasieskoler, hvortil der stadig ydes procenttilskud af staten, indtil statsgymnasierne overgår til amtskommunerne, hvilket ventes at kunne ske fra 1/4 75.

Grünbaum (S) fremsætter forsl. om ændr. af udskrivningsloven. Forslaget går ud på at ophæve udskrivningslovens § 11, som bevirker at de »skattefri millionærer« ikke alene kan slippe for at betale indkomstskat, men samtidig som følge af den lave skattepligtige indkomst også kan opnå en nedsættelse af den formueskat der ellers skulle have været betalt efter udskrivningslovens § 10. 1. beh. 24/4.

KrF fremsætter forsl. til beslutn. om ophævelsen af den obligatoriske seksualundervisning i folkeskolen. 1. beh. 26/4.

15. – Undervisningsmin. Tove Nielsen fremsætter forsl. om ændr. af l. om folkeskolen. (Afstemninger om nedlæggelse af skoler, begrænsning af lærertimeforbruget m. v.). Forslaget giver forældrekredsen ved småskolerne bedre muligheder end hidtil for at få udskudt en kommunalbestyrelses beslutning om skolens nedlæggelse. Mens der hidtil er krævet 80 pct. tilslutning blandt skoledistriktets beboere for at få afstemning om skolens bevarelse eller nedlæggelse, kræves der efter forslaget kun 50 pct., og samtidig skal 75 mod nu 80 pct. af de stemmeberettigede kunne kræve nedlæggelsen udskudt i indtil 8 år mod nu indtil 4 år.

Ministeren fremsætter endvidere forsl. til l. om Ålborg Universitetscenter. Forslaget skal skabe forudsætninger for, at centret kan begynde uddannelserne 1/9. Min. nævner, at det karakteristiske for Ålborgcentret er, at der i det tænkes integreret en række videregående uddannelser, som allerede findes i Ålborg: Den sociale Højskole, Ålborg Teknikum, Danmarks Ingeniørakademis afdelinger og filialen af Handelshøjskolen i København sammen med de erhvervsøkonomiske specialuddannelser ved Handelsskoleafdelingen i Ålborg. Hertil kommer, at landinspektørstudiet ved Landbohøjskolen i København tænkes overført til Ålborg. Derimod vil regeringen ikke, som det har været påtænkt, lade folkeskolelæreruddannelsen (Ålborg Seminarium) indgå i centret.

Boligmin. Johan Philipsen fremsætter forsl. om ændr. af l. om boligsikring og forsl. om ændr. af lov om midl. støtte til almennyttigt boligbyggeri. På en række punkter er de foreslåede ændr. i boligsikringsordningen identiske med forslag, der var indeholdt i den tidl. regerings forslag af 5/10 73, på andre punkter er der afvigelser, således er forslaget om pristalsregulering ikke medtaget. Hovedideen i forslaget er ligesom i forslaget af 5/10 en mindre indkomstafhængig boligsikringsordning, hvilket i sig selv mindsker behovet for en automatisk pristalsregulering. Efter forslaget kan der ydes boligsikring, når lejen overstiger et grænsebeløb på 15 pct. af de første 30.000 kr. af husstandsindkomsten og 25 pct. af resten, og boligsikringen kan udgøre 2/3 (hidtil 3/4) af forskellen mellem grænsebeløb og leje. Det andet lovforslag går ud på, at der stilles et yderligere statslån på 100 mkr. til rådighed for Boligselskabernes Landsbyggefond for dermed at sætte fonden i stand til at videreføre den gældende driftslåneordning for de almennyttige boligselskaber.

Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. om ændr. af 1. om særlig indkomstskat m. v. Forslaget har til formål at skær-

pe beskatningen af særlig store fortjenester ved afståelse af fast ejendom, men der foreslås også visse lempelser, og alt i alt regnes der med uændret provenu. Forskellen mellem anskaffelses- og afståelsessum reduceres som hidtil med et fast tillæg til anskaffelsessummen på 30 pct., men det varierende tillæg på 6 pct. om året foreslås forhøjet til 9 pct. beregnet efter rentes rente-metoden, og den skattepligtige fortjeneste beskattes med 75 mod hidtil 65 pct. Ved ekspropriation eller mindelig overenskomst om afståelse lempes beskatningsreglerne ved indførelse af et særligt fradrag på 30.000 kr. Parcelhuse inddrages under kapitalvindingsskatten, dog kun for så vidt grunden er over 1.400 m². (Ved forhandlingerne med regeringen (se 7/2) stillede S. som betingelse for at medvirke ved afskaffelse af 2.5 pct. afgiften ved salg af fast ejendom (se 8/1) at fortjeneste ved salg af parcelhuse blev inddraget under kapitalvindingsskatten)

KF fremsætter forsl. til l. om investeringskonti, hvorefter enhver kan indsætte indtil 10.000 kr. skattefrit på en investeringskonto i et pengeinstitut. Beskatning finder først sted, når beløbet hæves til forbrug, men der kan f. eks. købes aktier for beløbet, uden at det kommer frem til beskatning, før aktierne igen sælges. Det hævede beløb skal dog ikke indkomstbeskattes, men beskattes som kapitalvinding, når det drejer sig om personer over 67 år. 1. beh. 24/4.

S fremsætter forsl. til l. om en særlig ydelse (Til visse folke- og invalidepensionister) og DKP fremsætter forsl. om ændr. af l. om folkepension (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.) og forsl. om ændr. af l. om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).

FP fremsætter forsl. til beslutn. om et nyt straffesystem bygget på vederlags- og erstatningsprincippet. Ifl. forslaget skal alle fængsler og straffeanstalter gøres til fabrikker og værksteder, som skal drives på forretningsmæssig basis. (1. beh. 26/4). FP fremsætter endvidere forsl. til beslutn. om gennemførelse af en samlet lovgivning omfattende ansættelsesforhold for alle lønmodtagergrupper. 1. beh. 30/4.

CD fremsætter forsl. om ændring af l. om valg til folketinget, hvorefter et parti kun må opstille én kandidat i hver opstillingskreds. 1. beh. 24/4.

KrF fremsætter forsl. om ændr. af l. om pressens brug og forsl. om ændr. af borgerlig straffelov vedr. freds- og æreskrænkelser. Det foreslås, at bladudgiverne skal kunne idømmes store tillægsbøder, når en ansvarshavende redaktør er idømt hæftestraf for krænkelse af privatlivets fred. 1. beh. 26/4.

DR fremsætter forslag om ophævelse af l. om Statens Kunstfond. 1. beh. 30/4.

19. – SF fremsætter forsl. om ændr. af l. om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Forslaget går ud på at fjerne de bestemmelser, der danner grundlaget for særkontrollen af lastearbejdere, eksportchauffører og lønarbejdende fiskere. 1. beh. 30/4.

Egon Jensen (S) fremsætter forsl. til beslutn. om nedsættelse af en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov. 1. beh. 3/5.

FP fremsætter forsl. til beslutn. om nedsættelse af en kommission i. h. t. grundlovens § 51.

20. – Kulturmin. Nathalie Lind giver på foranledning af Erhard Jacobsen (CD) fkt. en skriftlig redegørelse om Danmarks Radio umiddelbart før den nye radiolov træder i kraft 1/4. 26/3 finder en forhandling sted om redegørelsen.

21. – Arbejdsmin. Johan Philipsen fremsætter forsl. om ændr. af l. om alm. arbejderbeskyttelse (vedr. bygherreansvar for samordningen af sikkerhedsarbejdet på bygge- og anlægspladser).

Under en udenrigspolitisk forespørgselsdebat i fkt. stiller den soc.dem. ordfører K. B. Andersen dagsordensforslag, hvorefter tinget udtaler, at Danmark 1) fortsat ønsker at tage aktiv del i bestræbelserne for fred og afspænding i og uden for Europa, 2) fortsat vil deltage i udbygningen af det uden-

rigspolitiske samarbejde mellem EF-landene inden for Københavnsrapportens rammer som forudsætning for praktisk samarbejde mellem de ni, 3) vil videreføre sin naturlige kontakt med de øvrige nordiske lande, som den bl. a. kommer til udtryk i Nordisk Råd, 4) ikke anser den atlantiske alliance som et mål i sig selv, men betragter det ligeberettigede samarbejde inden for alliancen som det realistiske grundlag for sikkerheds- og afspændingspolitikken, og 5) vil fortsætte og udbygge sit samarbejre med den tredie verden med henblik på at bidrage til en bedre international balance. Forslaget vedtages med 102 stemmer mod 25, medens 9 undlader at stemme. For dagsordenen stemmer S, de fleste FP, V, de fleste RV, KF, CD og KrF, imod enkelte FP, de fleste DR, SF og DKP. Forinden er 3 ændringsforslag til dagsordensforslaget forkastet med store flertal. SF foreslår, at 2) affattes således: at afvikling af dansk militærvæsen er et egnet middel til fremskyndelse af almindelig nedrustning i Europa og vil være et værdifuldt dansk bidrag til de igangværende forhandlinger i Genève og Wien, og at 4) udgår. DKP foreslår denne affattelse af 4): at fkt. på baggrund af Storbritanniens genforhandling om forudsætningerne for medlemskab af EF opfordrer regeringen til at tage vort medlemskab op til efterprøvning. Ib Christensen, DR, foreslår endelig, at 2) skal have flg. ordlyd: at Danmark som selvstændig stat fortsat vil deltage i samarbejde med alle europæiske lande om fælles anliggender.

22. – Finansmin. Anders Andersen fremsætter forsl. om ændr. af kildeskatteloven. Forslaget går ud på at ophæve 8 pct. tillægget til kommunerne af det beløb, de får til gode i kildeskattedirektoratet ved slutopgørelsen pr. 1/11 i det år, der følger efter indkomståret. Gennemførelsen af lovforslaget anslås at ville medføre en besparelse for 1974–75 på mellem 120 og 130 mkr.

RV fremsætter forsl. til beslutn. om, at personfradrag og skalagrænser i statsskatten reguleres i takt med lønudviklingen og ikke som nu efter pristallet. 1. beh. 21/5.

26. – I fkt. finder en forhandling sted om kulturministerens skriftlige redegørelse om Danmarks Radio af 20/3.

27. – DR fremsætter forslag om ophævelse af l. om statstilskud til orkestre uden for hovedstadsområdet og af l. om statstilskud til et lansdelsorkester for Sjælland samt forsl. om ændr. af l. om film og biografer og l. om teatervirksomhed.

28.–29. – Til finanslovforslagets 3. beh. er der stillet 557 ændringsforslag, de fleste af regeringen, men mange af oppositionspartierne, navnlig FP, DKP og DR. 380 ændringsforsl. vedtages med skiftende flertal, men i intet tilfælde mod regeringens ønske. Blandt de forkastede ændringsforsl. er FP's om besparelser på 8 mia. kr., heraf godt 1 mia. kr. på specielle konti og knap 7 mia. kr. under budgetreguleringskontoen, og SF's og DKP's om fjernelse af militærbevillingerne. Ved den endelige afstemning vedtages finanslovforslaget med 116 stemmer (S, V, RV, KF, CD, KrF og DR) mod 41 (FP, SF og DKP). Birgit Busk (uafh.) undlader at stemme. Herefter balancerer statsbudgettet for 1974–75 med 65.5 mia. kr. Drifts- og anlægsbudgettet var forelagt med indtægter på 63.3 mia. kr. og udgifter på 57.3 mia. kr. Efter afstemningerne om ændringsforslagene er indtægterne 65.1 mia. kr. og udgifterne 61.4 mia kr. Kasseoverskuddet, der efter det oprindelige forslag var 3.5 mia. kr., er reduceret til 1.4 mia. kr.